

Omgevingsanalyse Coronavirus

Analyseperiode 14:00 uur d.d. 10 februari – 14:00 uur d.d. 11 februari

DCo VWS | met input van RIVM, SZW, IenW

10.2e

Wie is getroffen?	Wie is betrokken?	Wie voelt zich betrokken?
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders in quarantaine Nederlanders in China Bedrijven met locaties in China Bedrijven die voor leveringen afhankelijk zijn van China 	<ul style="list-style-type: none"> Familie / vrienden van Nederlanders in quarantaine en in China Werknemers / klanten van bedrijven die handelen met China 	<ul style="list-style-type: none"> Actieve burgers die zich (o.a. op Twitter) zorgen maken over het virus. Algemeen publiek.

Samenvatting

- De media-aandacht voor het nieuwe coronavirus is afgenomen ten opzichte van vorige week, maar blijft substantieel. De meeste landelijke en regionale media berichten over het virus, vanuit een grote diversiteit aan invalshoeken. Meerdere landelijke media onderhouden een liveblog.
- De gezondheidssituatie in Nederland speelt de afgelopen periode geen grote rol in de media.
- De meeste media-aandacht met een Nederlandse invalshoek gaat uit naar de discriminatie van Chinese en andere Aziatische Nederlanders vanwege het coronavirus.
- Daarnaast is er veel aandacht voor het Nederlandse cruiseschip de Westerdam. Het schip kreeg maandag toestemming om aan te meren in Thailand, maar deze werd dinsdag ingetrokken. Aan boord zijn 91 Nederlanders, waarvan enkelen aan het woord komen in de media dinsdag. Media berichten dat BZ met Thailand overlegt over een oplossing.

Karakterisering berichtgeving

- De media-aandacht voor het nieuwe coronavirus neemt maandag na een rustig weekend weer iets toe, maar blijft een stuk lager dan vorige week. Wel onderhouden diverse landelijke media onderhouden online nog altijd een liveblog, zoals NU.nl en [AD](http://AD.nl).
- De meeste landelijke en regionale ochtendbladen schrijven over het coronavirus. De invalshoeken die worden gekozen zijn erg divers, van discriminatie van Chinese Nederlanders tot de situatie in China, nieuwe besmettingen, cruiseschepen met Nederlanders aan boord, maatregelen in het buitenland, economische gevolgen en de betrouwbaarheid van China.
- De afgelopen vierentwintig uur gaat er vooral veel media-aandacht uit naar discriminatie van Chinese en andere Aziatische Nederlanders. Zo besteedt EenVandaag hier maandagavond aandacht aan en schrijven media volop over het Radio 10-lied, waartegen inmiddels aangifte is gedaan, en de petitie die als reactie is gestart en inmiddels al 51.000 keer is ondertekend. Zie het kopje betekenisgeving (onderaan) voor een uitgebreid beeld.
- Het andere onderwerp dat centraal staat in de coronaberichtgeving is het Nederlandse cruiseschip de Westerdam. De toestemming van maandag om aan te meren in Thailand werd dinsdag weer ingetrokken. Veel online media en ook de ochtendjournalen van NOS en RTL Nieuws berichten over de laatste ontwikkelingen. O.a. AD en NOS spreken vanochtend met Nederlandse opvarenden. Media berichten dat BZ met Thailand overlegt over een oplossing.

Zie hieronder de belangrijkste nieuwe ontwikkelingen die naar voren komen in de media:

Aantallen

- Inmiddels zijn ruim 42.000 mensen besmet en 1.013 mensen overleden ([NOS](http://NOS.nl)).

Beschrijving in media van het virus

- De uitbraak van het coronavirus piekt mogelijk halverwege of eind februari. Dat zegt epidemioloog Zhong Nanshan, een topadviseur van de Chinese regering, tegen Reuters op basis van de ontwikkelingen van de afgelopen dagen en het ingrijpen van de autoriteiten (NU.nl).

- Volgens de toonaangevende epidemioloog Gabriel Leung uit Hongkong kan het nieuwe coronavirus 60 procent van de wereldbevolking treffen. Andere landen moeten volgens hem overwegen om dezelfde maatregelen te nemen als China in de strijd tegen het virus. Anders kan het dodental enorm oplopen, meent de hoogleraar ([AD](#)).
- De Amerikaanse president Donald Trump verwacht dat het nieuwe coronavirus in april zal verdwijnen vanwege warmere weer ([ANP](#)).

Informatiebehoefte

RIVM / VWS

- Het aantal inkomende telefoongesprekken bij het RIVM is maandag licht toegenomen t.o.v. de afgelopen dagen. In de hoeveelheid mails is geen grote verandering te zien.
- Op social media krijgt het RIVM maandag 156 berichten binnen. Veelgestelde vragen zijn: Kan het coronavirus zich ook via de lucht verspreiden? Waarom gebruikt men in China desinfectiespul om de straten schoon te spuiten? Hoe kan het dat in Duitsland een persoon (zonder symptomen?) andere personen heeft besmet?

Gedrag (Nederland)

Nederlands cruiseschip Westerdam bij Thailand

- De Thaise minister van Volksgezondheid laat dinsdag weten dat passagiers van het Nederlandse cruiseschip de Westerdam niet aan land mogen in Thailand. Maandag had het schip nog te horen gekregen dat het wel mocht aanmeren in een haven nabij Bangkok. Er zijn 1.455 passagiers aan boord van het schip, onder wie 91 Nederlanders. De passagiers mogen niet aan land uit angst voor de verspreiding van het nieuwe coronavirus 2019-nCoV. Waarom de Thaise minister nu ineens van gedachten is veranderd, is onduidelijk.
- Rederij Holland-Amerika Lijn werkt aan een oplossing voor het cruiseschip. "Het schip staat niet in quarantaine. We weten dat dit verwarrend is voor onze gasten en we waarderen hun geduld", aldus de Holland-Amerika Lijn. Passagiers laten weten enorm gefrustreerd te zijn vanwege het besluit. "We dachten dat alles geregeld was. Iedereen had de vluchten alweer geboekt, nu moeten we weer afwachten", aldus een passagier ([ANP](#)).
- [NOS](#) spreekt vanochtend met een Nederlandse opvarende van het cruiseschip. [AD](#) spreekt met andere opvarenden en schrijft dat passagiers gefrustreerd raken: "de stress loopt op".
- Nederland doet z'n best om "op politiek en diplomatiek niveau" een oplossing te vinden voor het dolende Nederlandse cruiseschip Westerdam, meldt [NU.nl](#) vanmiddag. Het ministerie van Buitenlandse Zaken staat hiervoor in contact met de Thaise autoriteiten.

Quarantaine van Nederlanders uit Wuhan

- Afgelopen vierentwintig uur is er weinig media-aandacht voor de Nederlanders in quarantaine.
- [Telegraaf](#) schrijft dinsdagochtend over de meest recente evacuatie van vier Nederlanders en twee Chinese familieleden, naar aanleiding van een Kamerbrief van minister Blok.

Gedrag (buitenland)

Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)

- De WHO buigt zich dinsdag en woensdag in Genève met honderden experts over de aanpak van het nieuwe coronavirus ([ANP](#)).

Andere landen

- De politie in Hongkong zoekt twee mensen die zich zonder toestemming hebben onttrokken aan de quarantaine waarin ze waren geplaatst. Ze moesten van de overheid binnenblijven om verdere verspreiding van het nieuwe coronavirus te voorkomen ([ANP](#)).
- De Noord-Koreaanse dictator Kim Jong-un is al meer dan twee weken niet in de openbaarheid verschenen. Het buurland van China heeft nog geen gevallen van het nieuwe coronavirus

gemeld, maar mogelijk heeft de afwezigheid van Kim met angst voor het virus te maken, aldus het Zuid-Koreaanse persbureau Yonhap (ANP).

China

- Twee hoge gezondheidsfunctionarissen in Hubei zijn vervangen. Volgens staatsmedia zijn sinds de uitbraak honderden mensen uit hun functie gezet (NOS).
- Gisteren bezocht de Chinese president Xi Jinping een coronaziekenhuis in Peking om mensen moed in te spreken. Ook ging hij langs een buurtcentrum in een buitenwijk van Peking. Hij droeg toen een mondkapje (NOS).

Luchtvaart

- British Airways vliegt niet meer op China en heeft aangekondigd dit ten minste tot 31 maart ook niet meer te zullen doen. Eerder schortte de maatschappij de vluchten op tot zeker begin maart.

Economische gevolgen en maatregelen internationale bedrijven

- De Amerikaanse webwinkelreus Amazon maakt werk van het aanvullen van zijn voorraden van producten die in China zijn gemaakt. De onderneming wil voorkomen dat het straks geen producten kan leveren aan klanten, omdat de goederenstroom uit China opdroogt vanwege het nieuwe coronavirus. Amazon heeft daarom de nodige lastminutebestellingen gedaan, meldde Business Insider op basis van mails die Amazon heeft verstuurd (ANP).
- Fastfoodketen Burger King heeft de helft van zijn 1300 restaurants in China dichtgedaan (ANP).
- IKEA sluit tijdelijk al zijn dertig winkels in China (NOS).

Betekenisgeving

Discriminatie vanwege het coronavirus

- De berichtgeving in de reguliere media rondom het coronavirus en discriminatie van Nederlandse Chinezen neemt toe.
- *EenVandaag* besteedt maandagavond aandacht aan de discriminatie van Chinezen, naar aanleiding van het Radio 10-lied en de petitie die is gestart door Chinese Nederlanders.
- *Trouw*, *NOS* en *Eindhovens Dagblad* melden dat de landelijke antidiscriminatiebureaus ruim 3000 meldingen hebben ontvangen naar aanleiding van het lied 'Beter voorkomen dan Chinezen' dat Radio 10 eind vorige week heeft gedraaid. *NOS* verwijst ook naar het meldpunt en noemt het aantal meldingen uitzonderlijk hoog. Maandag lieten 57 Chinese organisaties weten het lied 'diep kwetsend' te vinden en 'volkomen respectloos'.
- *Eindhovens Dagblad* meldt dat er aangifte is gedaan tegen Radio 10 (ook *NOS*, *Volkskrant*, *AD*). Als reactie op het satirische lied is ook een petitie (We zijn geen virussen!) gestart die op moment van schrijven bijna 50.000 keer ondertekend is. Initiatiefnemer van de petitie, Vincent Yeers, komt ook aan het woord en meldt dat Nederlandse Aziaten dagelijks worden geconfronteerd met racisme en pesterijen (ook *AD*, *Omroep West*, *Noordhollands Dagblad*). Op sociale media is hiervoor ook veel aandacht.
- *RTL Nieuws* en *NU.nl* schrijven dinsdag over Radio 10-dj Lex Gaarhuis, die maandagavond 'diep door het stof' ging en uitgebreid excuses heeft aangeboden voor zijn lied.
- *Parool* schrijft dat velen 'geïnfecteerd' zijn met het 'racisme virus' en meldt dat het coronavirus als excuus dient om Chinese Nederlanders te discrimineren. Doelwitten zijn vaak Aziatische Nederlanders: Nederlanders dus die niet recentelijk naar China zijn geweest. Door racisten worden ze allemaal op één hoop gegooid en beschouwd en behandeld als het 'Gele Gevaar', aldus de krant.
- *Parool* meldt vervolgens dat een deel van de mediaberichtgeving over het coronavirus gericht is op sensatie, inspeelt op angsten en oriëntalistische stereotypen herkaut. Tegelijkertijd meldt de krant dat steeds meer media de ruimte bieden om anti-Aziatisch racisme aan de kaak te stellen en verwijst hierbij naar de petitie 'Wij zijn geen virussen'.
- In *NRC Next* komt de Canadese socioloog Harris Ali aan het woord die de discriminatie in Canada ten tijde van het SARS-virus vergelijkt met de discriminatie na de uitbraak van het coronavirus. Hij concludeert dat door sociale media racistische sentimenten nu veel sneller worden versterkt. Ten tijde van SARS was dit veel incidenteler.

Social media

- Er is nog steeds een verhoogde aandacht op social media over de discriminatie van Chinezen en Aziaten als gevolg van het coronavirus.
- De lokale politieke partij Amsterdam BIJ1 stelt mondelinge vragen over discriminatie aan de wethouder Diversiteit en Antidiscriminatiebeleid. Zijn is ervan overtuigd dat ook de gemeente haar verantwoordelijkheid moet nemen als het gaat om het bestrijden van alledaags racisme.
- Gordon sprak in De Wereld Draait Door over het toegenomen racisme tegen Chinezen door het coronavirus. Hij maakte zeven jaar geleden een 'grap' in Holland's Got Talent richting een Chinese kandidaat door te vragen: 'Welk nummer ga je zingen? Nummer 39 met rijst?' Hij stelde gisteravond: „Nu realiseer je dat mensen daardoor gekwetst raken.” Gordon krijgt voor zijn uitspraken bij DWDD veel respect van de Chinese gemeenschap.

Politiek

- GroenLinks-Kamerlid Nevin Ozutok: 'Verschrikkelijk dat Aziaten gediscrimineerd worden vanwege Coronavirus'.
- GroenLinks-Kamerlid Corinne Ellemeet: vindt het goed dat de petitie is gestart. 'Mensen met Aziatisch uiterlijk worden gediscrimineerd vanwege het coronavirus. De afgelopen dagen weer de meest nare voorbeelden langs zien komen. Dit moet stoppen. Goed dat petitie is gestart en dat de minister en Tweede Kamer zich hier vorige week tegen hebben uitgesproken.' wordt veel geretweet.
- Hierop komt een reactie van PVV-Kamerlid Fleur Agema, die veel wordt geretweet. 'Dat je in een zich zeer zorgelijke ontwikkelende situatie tóch nog een gaatje weet te vinden om te deugen. Knap hoor.'

Kritiek in China

- Er komt steeds meer kritiek op het gebrek aan transparantie en de trage reactie op de epidemie, schrijft [NOS](#). [NRC](#) vraagt zich vanochtend af hoe betrouwbaar de cijfers uit China zijn.
- [NOS](#) bericht vanochtend dat een Chinese burgerjournalist wordt vermist nadat hij kritiek heeft geuit op de Chinese regering. De burgerjournalist is normaal erg actief op internet, maar zijn kanalen zijn al dagenlang stil. De familie van Chen Qiushi familie vreest voor zijn gezondheid.